

ESoE LERAREN-
OPLEIDING

TU/e

STAGEHANDLEIDING SCHOLEN

Ten behoeve van de stages in de Bachelor en Master programma's
Science Education & Communication

Eindhoven School of Education

esa.esoe@tue.nl

18/08/2021

Inhoudsopgave

<i>Visie ESoE</i>	2
<i>Begrippen en afkortingen</i>	3
<i>Tijlijn stages</i>	4
<i>Collegejaarkalender</i>	5
<i>Overzicht stages (in vogelvlucht)</i>	6
<i>P1: De oriënterende stage (bachelors en masters)</i>	6
<i>P2: De verdiepende stage (bachelors en masters)</i>	7
<i>P3/P4: De verbredende stage (master)</i>	9
<i>P5: De zelfstandige stage (master)</i>	10
<i>Stageprocedures</i>	11
<i>Voorafgaand</i>	11
<i>Startfase</i>	11
<i>Hoofdfase</i>	12
<i>Afsluitende fase</i>	13
<i>Problemen tijdens de stage</i>	14
<i>Contact</i>	15

Visie ESoE

De ESoE is de lerarenopleiding van de TU Eindhoven en haar visie op de soort leraren die zij opleidt, is gerelateerd aan de visie van een technische universiteit.

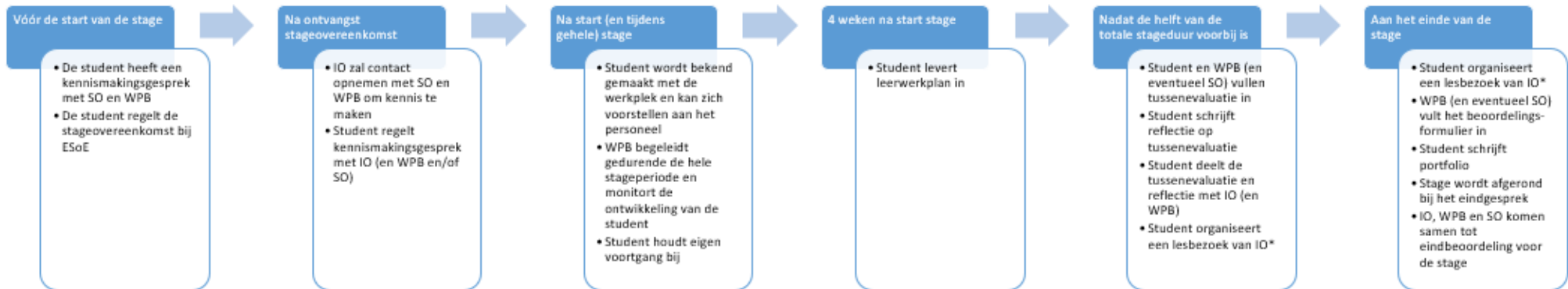
- Het zijn vakinhoudelijke sterke docenten, die onderwijs ontwerpen en ontwikkelen dat rijk is aan de (technische) contexten die door middel van actief (bijv. constructivistisch) leren worden benut als leeromgeving;
- Deze academische onderwijsprofessionals evalueren hun onderwijs en hun eigen rol daarin en tonen een onderzoekende en lerende houding ten aanzien van hun vak;
- Zij nodigen hun leerlingen uit deze houding over te nemen;
- Vanuit hun groeiende vakdidactische kennis en hun voortschrijdend inzicht in het onderwijs, analyseren en reflecteren zij op het onderwijs en hun vak en moedigen anderen aan hetzelfde te doen;
- Zij kunnen constructief meedenken over onderwijs en onderwijsinnovaties, moderne (ict) toepassingen gebruiken en actief kennis blijven verwerven door hun onderzoekende en lerende houding;
- Zij vervullen een voortrekkersrol en weten op allerlei gebieden samenwerkingen te realiseren binnen en buiten de VO-school.

Als ESoE streven wij ernaar om samen met scholen in het voortgezet onderwijs de docenten-in-opleiding te trainen in al deze facetten, door impliciet (als rolmodel) en expliciet (in opdrachten binnen de opleiding) te wijzen op de meerwaarde die zij als universitair opgeleide docent kunnen hebben.

Begrippen en afkortingen

Begrip	Afkorting	Omschrijving
Eindhoven School of Education	ESoE	Lerarenopleiding TU/e
Student		Bachelor of Master student aan de ESoE
Werkplek		De school waaraan de student stage loopt
Vak		Het schoolvak waarin de student lesgeeft
Werkplekbegeleider	WPB	De docent die de stage begeleidt vanuit de school
Schoolopleider	SO	De docent die vanuit de werkplek belast is met het begeleiden van stagiaires in het algemeen
Instituutsopleider	IO	De docent van de ESoE die de student begeleidt vanuit de opleiding
Verklaring omtrent het gedrag	VOG	Op verzoek van de werkplek door student aan te vragen bij gemeente eigen woon-plaats

Tijdslijn stages

*Bij minoren vindt in de regel 1 lesbezoek plaats. In overleg met de IO (en WPB/SO) vindt dit bezoek gedurende of richting het einde van de stage plaats

Collegejaarkalender

Hieronder volgt een overzicht van de indeling van het collegejaar 2021-2022 bij de TU/e. Het is ten alle tijde de verantwoordelijkheid van de student om met school af te stemmen wanneer deze wel en wanneer niet op school aanwezig is. Deze kalender wordt derhalve ter informatie aangeboden. De weken dat de student stage loopt kunnen overigens enigszins afwijken van de collegeweken (bijv. een stage gepland voor kwartiel 1 en kwartiel 2, zou eventueel nog deels in kwartiel 3 kunnen doorlopen indien dit gewenst/noodzakelijk is).

Jaarindeling	Bijzonderheden	Datum
Kwartiel 1		6 september t/m 14 november 2021
	Herfstvakantie (ESoE)	25 t/m 31 oktober 2021
	Tentamenweken (collegevrij)	1 t/m 14 november 2021
Kwartiel 2		15 november 2021 t/m 6 februari 2022
	Kerstvakantie	25 december 2021 t/m 9 januari 2022
	Tentamenweken (collegevrij)	24 januari t/m 6 februari 2022
Kwartiel 3		7 februari t/m 24 april 2022
	Carnavalsvakantie	28 februari t/m 6 maart 2022
	Tentamenweken (collegevrij)	11 april t/m 24 april 2022
Kwartiel 4		25 april t/m 10 juli 2022
	Tentamenweken (collegevrij)	27 juni t/m 10 juli 2022
Zomervakantie		11 juli t/m 4 september 2022

Overzicht stages (in vogelvlucht)

Er zijn vier verschillende soorten stages, oriënterende stage P1, verdiepende stage P2a en P2b en verbredende stage P3, P4, en de zelfstandige stage P5, met elk verschillende karakters en nadrukken. In het overzicht hieronder worden de stages besproken en wordt aangegeven welke randvoorwaarden er aan de stage en de begeleiding gesteld worden. De student volgt bij ESoE de bijeenkomsten werkpleklers waarin de diepteverwerking van de stage wordt verzorgd. De details van de verschillende stages zijn hieronder te vinden.

P1: De oriënterende stage (bachelors en masters)

De hoofdvragen van deze stage zijn: “Wie ben ik als docent en is lesgeven een beroep dat ik mij eigen wil en kan maken?”

Duur van de stage	Aantal lessen te geven	Niveau		Planning	
		Bachelor (minor)	Master	Bachelor (minor)	Master
Minimaal 48 uur	Minimaal 4 zelf uit te voeren lessen of 8 lesdelen. De resterende uren worden ingevuld met niet-lesgebonden activiteiten.	vmbo-t, onderbouw havo, onderbouw vwo.	bovenbouw havo, bovenbouw vwo. Deze stage mag ook in het vmbo-t, onderbouw havo, onderbouw vwo.	De stage vindt plaats in het 3e kwartiel (Q3). De studenten worden in duo's geplaatst.	In overleg met school en student vrij te plannen.
Vereisten voor stage		Verwachtingen van werkplek		Aanbevelingen voor werkplek	
- Alleen gemiddeld coöperatieve klassen		- Student krijgt voldoende gelegenheid om aan het lesgeven te proeven - Student krijgt voldoende ondersteunende feedback		- Student al vroeg in de stage voor de klas zetten (bijvoorbeeld om een opgave te bespreken)	

De stage wordt afgesloten met een reflectief verslag (portfolio) van de activiteiten, waarin een conclusie wordt getrokken aangaande de stage

Het beoordelingsformulier voor de oriënterende stage staat op de [site](#).

P2: De verdiepende stage (bachelors en masters)

Het doel van deze stage is dat de student van begeleid naar zelfstandig lesgeven groeit.

Duur van de stage	Aantal lessen te geven	Niveau		Planning	
		Bachelor (minor)	Master	Bachelor (minor)	Master
Minimaal 180 uur.	(Minimaal) 70 uren, waarvan ten minste 35 uur coherente lessen. De student werkt naar volledige zelfstandigheid en moet derhalve minimaal 16 uren zonder WPB voor de klas staan. De resterende uren worden ingevuld met niet-lesgebonden activiteiten. In overleg met de IO kan maximaal 50% van de lessen in een verwant vak worden gegeven.	vmbo-t, onderbouw havo, onderbouw vwo.	bovenbouw havo, bovenbouw vwo. Deze stage mag ook in het vmbo-t, onderbouw havo, onderbouw vwo.	Deze stage kan in drie periodes worden gelopen, nl. Q1-Q2, Q2-Q3 en Q3-Q4.	In overleg met school en student vrij te plannen. In veel gevallen worden P1 en P2 in de master aaneengesloten op één school uitgevoerd. De duur van deze stages samen is ongeveer een half schooljaar.
Vereisten voor stage		Verwachtingen van werkplek		Aanbevelingen voor werkplek	
- Minimaal 50% gemiddeld coöperatieve klassen.		- Student mag in de lessen experimenteren met het onderwijs en hier desgewenst video-opnamen van maken en leerling-enquêtes mag afnemen, zodat de verplichte opdrachten van de opleiding uitgevoerd kunnen worden (deze opdrachten staan op de site beschreven).			

De stage wordt afgesloten door middel van een portfolio, waarin gereflecteerd wordt op de stage, de uitgevoerde opdrachten, de ontwikkeling van de bekwaamheidseisen en de visie op het geven van onderwijs in het eigen vak.

Het beoordelingsformulier voor de verdiepende stage staat op de [site](#).

P3/P4: De verbredende stage (master)

Het doel van deze stage is dat de student laat zien zelfstandig les te kunnen geven in de bovenbouw klassen van het vak. De student ontwikkelt alle competenties en groeit toe naar de onderwijsprofessional die in de visie tot uitdrukking komt.

Duur van de stage	Aantal lessen te geven	Niveau	Planning
Minimaal 160 uur.	Minimaal 70 uur, waarvan 60 uur coherente lessen. Alle lessen worden zelfstandig gepland en uitgevoerd, waarvan minimaal 35 uur zonder WPB in de klas. De resterende uren worden ingevuld met niet-lesgebonden activiteiten. In overleg met de IO kan maximaal 20% van de lessen in een verwant vak worden gegeven.	bovenbouw havo, bovenbouw vwo.	In overleg met school en student vrij in te plannen. De duur van deze stage is ongeveer een half schooljaar.
Vereisten voor stage	Verwachtingen van werkplek	Aanbevelingen voor werkplek	
De student dient de opdrachten beschreven op de site uit te voeren tijdens de stage. Deze opdrachten staan in het teken van de visie van de opleiding en bestaan uit moderne lesactiviteiten of experimenten opgezet vanuit (eigen) onderzoek.	Om de opdrachten uit te kunnen voeren (zie vereisten voor stage), mag de student in de lessen experimenteren met het onderwijs en hier desgewenst video-opnamen van maken en leerling-enquêtes afnemen		

De stage wordt afgesloten door middel van een portfolio, waarin gereflecteerd wordt op de stage, de uitgevoerde opdrachten, de ontwikkeling van de bekwaamheidseisen en de visie op het geven van onderwijs in het eigen vak.

Het beoordelingsformulier voor de zelfstandige stage P3-P4 staat op de [site](#).

P5: De zelfstandige stage (master)

Het doel van deze stage(s) is dat de student laat zien zelfstandig les te kunnen geven in de bovenbouw klassen van het vak. De student ontwikkelt alle competenties en groeit toe naar de onderwijsprofessional die in de visie tot uitdrukking komt.

Duur van de stage	Aantal lessen te geven	Niveau	Planning
Minimaal 100 uur.	Minimaal 30 uur, waarvan 30 uur coherente lessen. Ook is van de lessen minimaal 30 uur zelfstandig gepland en uitgevoerd, en wordt er minimaal 15 uur zonder WPB in de klas lesgegeven. De resterende uren worden ingevuld met niet-lesgebonden activiteiten. In overleg met de IO kan maximaal 20% van de lessen in een verwant vak worden gegeven.	bovenbouw havo, bovenbouw vwo.	In overleg met school en student vrij in te plannen. Deze stage duurt ongeveer één kwartiel. In veel gevallen worden P3/4 en P5 in de master aaneengesloten op één school uitgevoerd. Deze stage wordt alleen gevolgd door studenten die bij ons de 2-jarige master doen.
Vereisten voor stage	Verwachtingen van werkplek	Aanbevelingen voor werkplek	
De student dient de opdrachten beschreven op de site uit te voeren tijdens de stage. Daarnaast worden er met de IO afspraken gemaakt over het uitvoeren van specifieke opdrachten tijdens deze stage.	Om de opdrachten uit te kunnen voeren (zie vereisten voor stage), mag de student in de lessen experimenteren met het onderwijs en hier desgewenst video-opnamen van maken en leerling-enquêtes afnemen		

De stage wordt afgesloten door middel van een portfolio, waarin gereflecteerd wordt op de stage, de uitgevoerde opdrachten, de ontwikkeling van de bekwaamheidseisen en de visie op het geven van onderwijs in het eigen vak.

Het beoordelingsformulier voor de zelfstandige stage P5 staat op de [site](#).

Stageprocedures

In het geval van overleg tussen student-school-instituut, moedigen wij ten alle tijde een zogenoemd vierhoeksgesprek aan: de student plant in principe een afspraak in met de IO, de WPB én de SO. Het is aan de SO/WPB om te besluiten tot een driehoeksgesprek.

Voorafgaand

De stagecoördinator legt het initiële contact voor de student met de werkplek. In uitzonderlijke gevallen neemt de student het initiatief voor eerste contact. Voorafgaand aan de start van de stage vindt een kennismakingsgesprek plaats tussen student en WPB en/of SO waarin de inhoud van de stage en de afspraken over begeleiding worden gemaakt. Tijdens dit gesprek worden afspraken gemaakt over de precieze stageduur, stagedagen en globale inhoud van de stage. De student neemt hiervoor het initiatief.

Startfase

Stageovereenkomst

Wanneer de student op de school mag starten, zorgt deze voor een ingevulde stageovereenkomst. Op het moment van schrijven werkt ESoE met twee typen stageovereenkomsten, per stage zal maar 1 van deze overeenkomsten van toepassing zijn:

1. Een gepersonaliseerde stageovereenkomst die de student aanvraagt bij de stagecoördinator (esa.esoe@tue.nl). Bij deze aanvraag worden een aantal gegevens aangeleverd. Zie voor deze gegevens www.esoe-werkplekieren.nl. De aangemaakte verklaring dient vervolgens ondertekend te worden door school en de student. De student deelt deze ondertekende overeenkomst per e-mail met de stagecoördinator, welke deze als laatste zal ondertekenen en met de student zal delen. Het is de verantwoordelijkheid van de student om de volledig ondertekende stageovereenkomst met school te delen.
2. Een raamovereenkomst, getekend door instellingen/samenwerkingsverbanden waar ESoE mee samen werkt. Indien de school een getekende raamovereenkomst met ESoE heeft, dient de student enkel pagina 11 'Verklaring Student ten behoeve van Raamovereenkomst' in te vullen en te ondertekenen. De ondertekende verklaring levert de student ten alle tijde in bij ESoE via Canvas. Indien gewenst door de school, zal de student de getekende verklaring ook bij de school inleveren.
De raamovereenkomst biedt ook de mogelijkheid om extra afspraken tussen school en student vast te leggen in Bijlage 2.

Activiteiten tijdens de stage

Tijdens de eerste paar weken van de stage stelt de student (onder begeleiding van de WPB) een leerwerkplan op. Aan de hand van dit leerwerkplan en de studiewijzers die door ESoE worden aangeboden worden afspraken gemaakt over de uit te voeren activiteiten.

De student krijgt toegang tot de werkplek, wordt bekend gemaakt met het gebouw en heeft bij voorkeur een lokaalsleutel en toegang tot het leerlingvolgsysteem. De school kan de student vragen zich aan het personeel voor te stellen.

De student plant in de eerste weken van de stage ook een kennismakingsgesprek met de toegewezen IO. Wanneer gewenst, kan dit een vierhoeksgesprek zijn zodat alle betrokkenen elkaar vanaf het begin kennen en weten te vinden.

Hoofdfase

Begeleiding op de werkplek

De WPB overlegt met de student over diens lesvoorbereidingen, observeert de lessen die de student geeft, voorziet de student van feedback op alle facetten van het leraarschap en monitort de ontwikkeling van de student. De WPB ruimt hiervoor voldoende tijd in.

Afhankelijk van schoolspecifieke regelingen kan de SO ook regelmatig betrokken worden bij het in de gaten houden van de ontwikkeling van de student.

Bij vragen van school over de stage, kan ten alle tijde de IO van de student geraadpleegd worden. In de regel zal bij een minorstage 1 lesbezoek door de IO worden afgelegd. Bij een masterstage zijn dit 2 lesbezoeken.

Portfolio aanmaken

Tijdens de stage wordt door de student een portfolio bijgehouden. Hiertoe houdt de student de eigen voortgang ten aanzien van de leerdoelen bij. Deze bijgehouden voortgang bestaat uit reflecties op de gemaakte ontwikkeling enerzijds en het maken van opdrachten (als bewijslast) anderzijds. Voor deze opdrachten kunnen leerlingvragenlijsten, observatie instrumenten, video-opnamen van lessen en dergelijke ingezet worden. Een aantal van deze opdrachten worden door ESoE aangedragen of zelfs verplicht gesteld als onderdeel van het portfolio. In het geval op school een opdracht niet (goed) kan worden uitgevoerd, of de school een andere, vergelijkbare, opdracht door de student zou willen laten uitvoeren, is dit uiteraard mogelijk. Het is dan raadzaam dat de student dit met de IO bespreekt.

Tussenevaluatie

Halverwege vindt met behulp van het beoordelingsformulier een tussenevaluatie plaats door de student, WPB en eventueel SO. De student schrijft hierbij een reflectie op de vorderingen in de stage en op het handelen als docent. De tussenevaluatie en de reflectie hierop wordt door de student gedeeld met de IO. De IO deelt kort feedback op de reflectie met de student.

De tussenevaluatie kan aanleiding zijn voor de IO om een extra les van de student te bezoeken dan wel contact op te nemen met de WPB.

De student krijgt via de Canvas-pagina van de betreffende stage een seintje dat de opdracht 'tussenevaluatie' open staat. Het is de verantwoordelijkheid van de student om hier gevolg aan te geven en de tussenevaluatie op school onder de aandacht te brengen en in te plannen.

Afsluitende fase

De student organiseert aan het einde van de stage een lesbezoek van de IO. Het lesbezoek zal vaak worden gecombineerd met het eindgesprek. Het is ook mogelijk eerder in de stage een lesbezoek te plannen, de IO zal dan óf het lesbezoek óf het eindgesprek hoogstwaarschijnlijk digitaal bijwonen, dit o.a. in verband met reistijd.

De student zorgt ervoor dat bij het eindgesprek alle betrokkenen aanwezig zijn: IO, WPB en SO. Het is dus de verantwoordelijkheid van de student deze afspraak goed te maken met alle begeleiders.

De student rond de stage officieel af bij het eindgesprek en door het schrijven van een portfolio. De WPB (eventueel in samenspraak met de SO) vult voorafgaand aan het eindgesprek een beoordelingsformulier in over het functioneren van de student op de bekwaamheidseisen. In het eindgesprek wordt het portfolio besproken met de WPB, IO en indien van toepassing SO. Er wordt in het gesprek nagegaan of de student aan de eisen van de stage heeft voldaan. De WPB geeft een suggestie voor een cijfer voor de stage van de student. De IO geeft het eindoordeel ten aanzien van de stage. Het portfolio (inclusief alle digitale bijlagen) dient in het geheel te worden aangeleverd via Canvas voor het studentdossier en wordt beoordeeld door de IO. Een (digitale) kopie van het beoordelingsformulier wordt na afloop aan alle betrokkenen ter hand gesteld.

Problemen tijdens de stage

Zijn er op een of andere wijze problemen rond de organisatie van de werkplek of de begeleiding, dan kan de hulp ingeroepen worden van de SO, de IO of de stagecoördinator (esa.esoe@tue.nl). Een goede, heldere communicatie met alle partijen is een voorwaarde voor het slagen van het werkplekieren.

De student draagt hier in eerste instantie zelf de verantwoordelijkheid voor.

Het staat de werkplek uiteraard vrij om bij zorgen omtrent de student en de stage te allen tijde de IO of de stagecoördinator te benaderen.

Contact

Gedetailleerde contactgegevens kunnen worden gevonden op de website: www.esoe-werkplekieren.nl.
De stagecoördinator Saskia Stollman kan worden bereikt per mail (esa.esoe@tue.nl) of telefonisch (040-24762).